

dem na obsah odpovědi na zmateční stížnost podotknuto toto: Předpokladem právního pořádku, zejména bezpečnosti všech právních statků a klidného soužití občanů je přesvědčení všeho obyvatelstva o nutnosti a povinnosti všeobecné poslušnosti vůči zákonům. Aby toto přesvědčení, které jest výsledkem výchovy jednotlivce školou, církví a životem, nebylo zvikláno, by nebylo otráveno názorem jednotlivce, že jest se mu zachovati vždy dle zákonů a nejednati proti zákazu zákonnému ani, domnívá-li se, že se mu jinými občany křivdí, zakazuje ustanovení §u 305 tr. zák. již i pouhé vychvalování činů, v zákoně zapovězených. Ve směru takto zákonem stíhaném, neúčinkuje však jen slavnostní velebení nezákonných činů, výslovné — důvody motivované — popírání nezákonností činů, zákony zapovězených. Způsobilým účinkovati v onom směru na mysle posluchačů, jest naopak již projev souhlasu s protizákonnou činností a i pouhý projev, že za jistých okolností bylo súčastněným osobám jednati určitým způsobem zákonu odporujícím, pokud se týče, že patřičnou odvetou osobám za nepříznivé jejich jiným smýšlení a jednání byla svépomoc rázu zákony zapovězeného. Pokud jde o tuto způsobilost a vědomí mluvčího o této způsobilosti, přihlížeti jest zejména též k tomu, v jaké souvislosti myšlenek projev se stal, jaká nálada byla vyvolána ostatním obsahem řeči mluvčího, v jakém poměru je mluvčí k posluchačům a k tomu, že dlouholetá válka a třídní boje v době poválečné rozpoutaly vášně, vzbudily náchylnost ku svépomoci rázu i nejhrubšího a seslabily nezvratnost výsledků právní a mravní výchovy obyvatelstva. Spočívá tedy při přečinu §u 305 tr. zák. sprostňující výrok nalézacího soudu na nesprávném výkladu pojmu vychvalování.

#### Čís. 1126.

**Pokud jest možným souběh zločinu veřejného násilí dle §u 93 (98) tr. zák. s přestupkem (přečinem) dle §u 1 zákona o útisku.**

(Rozh. ze dne 17. února 1923, Kr II 757/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 20. dubna 1922, pokud stěžovatelé byli uznáni vinnými zločinem podle §u 93 tr. zák. a přestupkem podle §u 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n. potud, že zrušil výrok napadeného rozsudku, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými přestupkem dle §u 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n. a uvedl v tomto směru

#### v d ů v o d e c h :

Právem dovozuje stížnost z důvodu čís. 9, správně čís. 10 §u 281 tr. ř., že čin stěžovatelů jest jednotným, že jej nelze rozdělití ve dva činy a že stěžovatelé nemohou proto vedle zločinu §u 93 tr. zák. býti

uznání vinnými také přestupkem útisku. Přečin (přestupek) útisku jest trestným činem svého druhu a může se, jak plyne ze slov §u 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n., »bez újmy trestnosti činu podle jiných ustanovení trestních« sbíhati s trestnými činy. Než takový souběh předpokládá, že ze skutkového děje, který je základem rozsudku, zbývají pro posouzení s hlediska §u 1 zákona o útisku skutkové složky, jež nejsou vyčerpány již podřaděním děje pod skutkovou podstatu sbíhajícího se trestného činu. Takového přebytku skutkového zde není. Ohledně případu Františky K-ové, Františky T-ové a Marie T-ové zjišťuje nalézací soud, že Josef Z. volal v továrně na tyto dělnice »seberte se, oblectě se a jděte, ať nemáte krátké nohy,« že Josef Z., Arnošt T. a Josef J. vytlačili ony dělnice, volající: »běžte, běžte,« z dílny po schodech, že Arnošt T., Josef J., Jan T., František Z., Josef O., Antonín T., Engelbert G. a Jan N., držíce se za ruce a utvořivše takto ze tří stran kolem svědkyň řetěz, postupovali těsně za nimi k východu z továrny, že všichni jmenovaní obžalovaní (9) byli vzájemně dorozuměni a souhlasili s tím, co vše proti K-ové, Františce T-ové a Marii T-ové bylo podniknuto. V následujícím odstavci rozhodovacích důvodů poukazuje soud k úmyslu obžalovaných, vynutiti bezprávně na svědkyních, by vstoupily do jejich organisace, pokud se týče by práci opustily, a dovozuje, že zjištěné jednání jmenovaných obžalovaných tvoří skutkovou podstatu jednak zločinu §u 93 tr. zák., jednak přestupku §u 1 zákona o útisku. Nalézací soud zjišťuje dále, že obžalovaní František Z., Josef O., Antonín T., Engelbert G., Karel K., František S., Jan N., Josef T., František E., Arnošt B., Josef B., Josef K., Jan T. a Vladimír Z. účastnili se vyvlečení Karla B-a z jeho dílny po schodech a po dvoře za bránu, tím, že ho ve vzájemném dorozumění buď táhli, nebo nesli, buď aspoň ze zadu tlačili. V tomto jednání shledává nalézací soud skutkovou podstatu zločinu dle §u 93 tr. zák. a dále i skutkovou podstatu §u 1 zákona o útisku, podotýkáje v tomto směru, že z děje, právě vylíčeného, plyne, že obžalovaní tak jednali jen, aby bez jakéhokoliv právního podkladu ho (P-a) přinutili, by vstoupil do jejich komunistické organisace a, kdyby tak nechtěl učiniti, opustil práci. Z vývodů napadeného rozsudku jest tudíž patrné, že skutkovým základem přestupku §u 1 zákona o útisku jest nalézacímu soudu též skutkový děj, který podřadil již pod ustanovení §u 93 tr. zák., že ve zjištěném jednání oněch obžalovaných nezůstávají skutkové složky, které nebyly již zachyceny, právně zhodnoceny a vyčerpány podřaděním skutku pod ustanovení §u 93 tr. zák. a že je nalézací soud podřadil pod ustanovení §u 1 zákona o útisku výhradně pro zjištěný úmysl obžalovaných, vynutiti bezprávně na svědcích, aby opustili práci, pokud se týče vstoupili do organisace obžalovaných. Tento úmysl je s hlediska §u 93 tr. zák. pouhou pohnutkou úmyslu, tamtéž předpokládaného, není tudíž vyčerpán již tím, že obžalovaní byli uznáni vinnými zločinem §u 93 tr. zák. a že požaduje proto zvláštního zhodnocení. Než pouhý úmysl vymyká se z rámce toho, co zevně se děje, a nemůže sám o sobě zakládati a naplniti skutkovou podstatu trestného činu, jelikož každý trestný čin předpokládá zevní jednání neb opomenutí nějakého jednání, zákonem předepsaného (§§ 11, 238 tr. zák.). Úmysl pachatelův může jen jako vnitřní (duševní) doplněk zevního

skutku, jako subjektivní složka, k objektivnímu skutku přistupující, býti důvodem, aby to, co zevně se dalo, bylo ve směru právním různě hodnotěno dle toho, zda byl tu ten či onen úmysl pachatelův čili nic. Úmysl všech obžalovaných, nalézacím soudem zjištěný, rovná se úmyslu §em 98 tr. zák. předpokládanému. Co se zevně dalo, obžalovanými, jednavšími dle zjištění nalézacího soudu ve vzájemném dorozumění, rovná se skutečně vykonanému násilí dle §u 98 písm. a) tr. zák. Takovým násilím bylo nepopíratelně vyvlečení, nesení, tahání a strkání Karla P-a z dílny po schodech přes dvůr za bránu továrny. Skutečně vykonaným násilím bylo však též, jak obžalovaní nakládali s dělnicemi K-ovou, Františkou T-ovou a Marií T-ovou; bylyť za pokřiků »běžte, běžte« vytlačovány z dílny po schodech na dvůr, byly tam těsně obklopeny a za pokřiků »ven s nimi« kruhem obžalovaných, držících se za ruce, tlačeny k východu, takže jim — jak rozsudek uvádí — nezbývalo, než aby se podrobily přesile a daly se vytlačiti na ulici. Třebaže tedy ruka na ně vložena nebyla, bylo jim skutečně fysicky zabráněno a znemožněno, by dle své volné vůle se nepohybovaly a nejednaly tak, jak by byly činily, kdyby tu nebylo jednání a nátlaku obžalovaných. Co napadený rozsudek zjišťuje mimo to při vylíčení povšechného skutkového děje o projevech a činech jednotlivých obžalovaných oproti jmenovaným svědkům, jest — vyjma projev Z-ův podřaděný §u 98 b) tr. zák. — jen podřadného významu a není než předzvěstí a zdůrazňováním pozdějšího skutečného násilí. Za společným úmyslem se nesoucí jednání, které nalézací soud rozkládá ve zločin §u 93 tr. zák., a v přestupek §u 1 zákona o útisku, je tudíž činem jednotným, který naplňuje po objektivní a subjektivní stránce skutkovou podstatu zločinu vydírání dle §u 98 a) tr. zák., jemuž ustupuje podpůrné ustanovení §u 1 zákona o útisku, jelikož skutečně vykonané násilí, byvši dle zjištění nalézacího soudu intensity §u 93 tr. zák., tudíž také intensity §u 98 lit. a) tr. zák., převyšilo míru a povahu pouhého útisku §u 1 zákona z 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n. Násilí na K-ové a T-ových vykonané bylo proto pro zjištěný úmysl pachatelů podřaditi výhradně pod ustanovení §u 98 písm. a) tr. zák. Pokud v něm shledal nalézací soud i skutkovou podstatu zločinu §u 93 tr. zák., bylo toto pochybené podřadění ve prospěch pachatelů, jelikož prvou stolicí použitá sazba první věty §u 94 tr. zák. jest mírnější než první sazba §u 100 tr. zák. Podřadění násilí na Karlu P-ovi pod ustanovení §u 98 písm. a) tr. zák. bránila skutečnost, nalézacím soudem zjištěná, že P. utrpěl jím škodu (na šatstvu) a kromě odňaté svobody ještě jiné zlo, totiž bolesti, pro které následky bylo správně použití druhé sazby §u 94 tr. zák., přísnější než prvá sazba §u 100 tr. zák., a nastal předpoklad §u 98 tr. zák., že skutek, naplňující jinak veškeré známky vydírání, jeví se zločinem, na který uložen je trest těžší. Správně proto nalézací soud shledal v tomto násilí zločin §u 93 tr. zák., jímž ale výhradně měli pachatelé býti uznáni vinnými; podpůrné ustanovení §u 1 zákona o útisku musí, ustupuje-li před ustanovením §u 98 tr. zák., ustoupiti též před §em 93 tr. zák., vstoupivším na místo §u 98 tr. zák. Uznal-li nalézací soud, ač skutkový děj jest jak po objektivní, tak i po subjektivní stránce večerpán podřaděním pod ustanovení §u 98 a), (§ 93 tr. zák.), pachatele vinnými též přestupkem útisku, použil na skutek mylně

zákona, který při správném výkladu k němu se nevztahuje. Výrok, jenž uznává obžalované vinnými též přestupkem útisku, je tudíž zmatečným dle čis. 10 Šu 281 tr. ř.

#### Čís. 1127.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n.).**

**Požadování (přijetí) odstupného za být samo o sobě nezakládá ještě skutkové podstaty Šu 8 lich. zák.**

(Rozh. ze dne 20. února 1923, Kr I 418/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném sezení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního nalézacího soudu při krajském soudě v Hoře Kutné ze dne 1. března 1922, pokud jím byl uznán vinným přečinem předražování dle Šu 8 (3) zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

#### důvodů:

Zmateční důvod čis. 9 a) Šu 281 tr. ř. jest opodstatněn. Rozsudek zjišťuje, že stěžovatel dal si vyplatiti od ing. P-a 3000 Kč jako »zvláštní část nájemného a odměnu za to, že být jeho měl býti ing. P-ovi přenechán«. Z tohoto zjištění vychází na jevo, že rozsudek buduje na nesprávném právním stanovisku, že znakem skutkové podstaty přečinu Šu 8 lichevního zákona jest požadování (přijetí) odstupného za přenechání bytu. V důsledku tohoto nesprávného stanoviska nezjistil rozsudek, zda vůbec a jaká část 3000 Kč, od P-y přijatých, připadá na »zvláštní část nájemného« a jaká část na odstupné; důsledkem toho není rozsudkem též zjištěno, která částka přichází v úvahu jako neoprávněný zisk, jenž by čin, stěžovateli za vinu kladený, kvalifikoval jako přečin Šu 8 čis. 3 zákona ze 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n. Dlužnoť uvážiti, že požadování (přijetí) odstupného samo o sobě nezakládá trestného činu Šu 8 lichevního zákona, nýbrž přestupek Šu 14 zákona z 8. dubna 1920 č. 275 sb. z. a n., který nepřisluší trestati soudům, nýbrž jehož potrestání přísluší policejním úřadům (okresním správám politickým) dle Šu 29 zákona.

#### Čís. 1128.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n.).**

**Obchodování se zbožím vývozním podléhá ustanovením zákona lichevního pouze tehdy, vzejdou-li z něho v tuzemsku nepříznivé účinky pro spotřebitele.**

(Rozh. ze dne 20. února 1923, Kr I 530/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti Karla H-a a Emila F-a do rozsudku zemského trestního jakožto nalézacího soudu v Praze ze dne 6. března 1922, jímž